

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

vrijdag 2 januari 2014

MEDITATIE

Gods werk gaat door in het nieuwe jaar

Zoals elke profeet, is ook Habakuk een lijder geweest. Hij heeft het moeilijk gehad, moeilijk met Gods regering. Ziet de HEERE dan niet wat er plaatsvindt aan zonde en ongerechtigheid en doet Hij er niets aan?

't Is begonnen in Juda, in de kerk zou je zeggen, binnen de kring van Gods verbond. Daar is de liefde geweken en de goddelozen zijn de toon aan gaan geven, zodat de rechtvaardigen geen leven meer hadden. En toen heeft God gezegd: Habakuk, 't zal nog erger worden, want de Chaldeeën zullen komen. "Want ziet, Ik verwek de Chaldeeën, een bitter en snel volk, trekende door de breedte der aarde, om erfelijk te bezitten woningen, die de zijne niet zijn" (Habakuk 1:6). Neem in zulke omstandigheden de dienst des HEEREN maar eens waar; kom

Ziet, is het niet van den HEERE der heirscharen, dat de volken arbeiden ten vure, en de lieden zich vermoeien tevergeefs? Want de aarde zal vervuld worden, dat zij de heerlijkheid des HEEREN bekennen, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken.

Habakuk 2:13 en 14

dan maar eens uit voor Zijn Naam en Zijn zaak. En tóch, Habakuk doet het, niet in eigen kracht, maar in geloof. En hij komt met God niet bedrogen uit. De HEERE doet hem zien waarop het alles zal uitlopen. De goddelozen, zowel binnen als buiten de kring van het verbond, zullen ondergaan. "De HEERE zal opstaan tot de strijd; Hij zal Zijn haters, wijd en zijd, verjaagd, verstrooid doen zuchten". Want alles wat de vijanden van God en van Zijn heilig kind Jezus klaarmaken, is te karakteriseren met één woord: 'tevergeefs'. "Ziet, is het niet van de HEERE der heirscharen, dat de volken arbeiden ten vure, en de lieden zich vermoeien tevergeefs?" (vers 13). Alles wat de vijanden en de goddelozen doen, blijkt uiteindelijk bestemd te zijn voor het vuur, dat alles is tevergeefs, letterlijk: 't is ijdelheid, hol, leeg, van geen betekenis. En wat staat daar tegenover? "Want de aarde zal vervuld worden, dat zij de heerlijkheid des HEEREN bekenne, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken" (vers 14). De heerlijkheid des HEEREN, dat is de majesteit en de grootheid van de HEERE. Psalm 97 zingt daar indrukwekkend

van. De bergen smelten als was en de hemelen verkondigen Gods gerechtigheid en alle volken zien Zijn eer. De aarde zal de heerlijkheid des HEEREN bekennen. Dwars door de zonde van geweld, van hoogmoed, van eigen gerechtigheid gaat God door met Zijn werk. Dat geldt ook vandaag. Hoe staat het erbij in de wereld? Hoe is het in Zijn kerk?

Onderdrukking, hardheid, liefdeloosheid, ingezonkenheid. Staan we dan net als Habakuk om de dienst des HEEREN waar te nemen in geloof en in kracht, die God verleent? De HEERE gaat immers door, daar staat het woordje 'zal' garant voor. Want het is Kerstfeest geweest. Toen is het gebeurd, dat de heerlijkheid des HEEREN de herders omhulde. En engelen zongen: "Eer, heerlijkheid aan God". Waarom? Wel, de Held der hulp is er; Jezus is er. Hij is er. Die de arme en nooddriftige zal helpen en de rechtvaardige zal redden. Wat betekent ten diepste al wat de goddelozen doen op aarde in vergelijking met wat Jezus komt doen? Zijn verlossingswerk zal zich uitstrekken tot aan de einden der aarde. En daarom, hoeveel weerstand de kribbe van Bethlehem en het kruis van Golgotha ook oproepen, hoe hardnekkig de mensen zullen blijken te zijn in ongeloof en onbekeerlijkheid. God de HEERE gaat door, ook in dit nieuwe jaar. Zijn welbehagen zal door Christus' hand gelukkig voortgaan.

Alle verdienste is uitgesloten, het is genade alleen. Alle werk schiet tekort, behalve Jezus' werk; alle gerechtigheid is onvoldoende, behalve de Zijne, alle naam gaat onder, maar Zijn Naam zal eeuwig eer ontvangen. De dag nadert, waarop alle tong zal belijden, dat Jezus Christus de Heere is tot heerlijkheid van God de Vader. Dan is vervuld het Woord van God bij monde van David in Psalm 72: "En geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid tot in eeuwigheid en de ganse aarde worde met Zijn heerlijkheid vervuld. Amen, ja amen."

Lelystad,

ds. R. Kattenberg

Inhoud

- 1 Gods werk gaat door in het nieuwe jaar
- 2 Kerkverlating, een oordeel over ons land
- 3 Stem uit het verleden (1)
- 4 Standen in de genade (1)
- 5 Nieuwjaarswens
- 6 Neem daar zeker de tijd voor
- 7 Even maar...
- 8 In goede orde (3)
- 9 Rondom de verbondsdiensten (1)
- 10 Levensschets en meditatie
- 11 Boekennieuws
- 11 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 12 Kerkdiensten

Kerkverlating, een oordeel over ons land

Onlang werden er weer cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de ontkerkelijking in Nederland gepubliceerd. Het algemeen bekende beeld werd verder bevestigd. De kerk, het geloof en de Bijbel zijn langzamerhand voor zeer velen in onze Nederlandse samenleving onbekende en niet beminde zaken geworden. We leven in een niet-christelijk land. Elke week sluit er gemiddeld genomen een kerk zijn deuren.

Er komen redelijk vaak cijfers beschikbaar over de ontkerkelijking van ons land. De recente cijfers bevestigen de ontwikkeling die reeds jaren aan de gang is. Zo daalde het kerkbezoek tot ongeveer 16% van de mensen. Slechts 10% van de mensen bezoekt '1 keer per week of vaker' een

kerkdienst. Het overgrote deel van de mensen bezoekt 'zelden of nooit' een kerk.

In 2012 werd gemeten dat 77% van de mensen 'zelden of nooit' een kerk bezoekt. Vanaf 1999 tot 2012 daalde het kerkbezoek jaarlijks met ongeveer 1%. Als deze ontwikkeling zich voortzet, gaat over een jaar of 20 vrijwel niemand in dit land meer naar de kerk. Voor onze kinderen en kleinkinderen wordt naar de kerk gaan dan een wat vreemde bezigheid, als het dat al niet voor een groot deel is geworden.

Schokkend

De cijfers vertonen niet echt nieuwe dingen. Het is een al jaren zichtbaar patroon. De kerk is verdwenen naar de marge van de samenleving. Dat is de harde realiteit waarin we vandaag de dag leven. Toch vind ik het elke

keer weer schokkend om dergelijke cijfers de lezen.

Uiteraard weet ik ook wel dat er de nodige kanttelingen kunnen worden gemaakt. Zo zullen sommigen misschien denken dat het verval in de grote kerken van ons land (rooms-katholiek en protestants) ons eigenlijk minder raakt. Anderen zullen weer denken dat wij van zulke dingen niet zoveel last hebben. En weer anderen zullen erop wijzen dat een verkeerde theologie nu eenmaal gevolgen zal hebben.

Mogelijk zijn er ook mensen die dit soort dingen wat koud van zich af laten glijden. Toch moeten we bedenken dat in de grote steden miljoenen 'kostbare zielen' leven die niet meer weten van God en Zijn heilzame geboden. Daarom vind ik de cijfers toch altijd weer schokkend. Het gaat om zielen voor een eeuwigheid.

Ruim driekwart van de mensen in ons land heeft niet veel meer met de kerk. Ook zijn er veel ongedoopte jonge mensen. Dat is aangrijpend. Het is, naar mijn bescheiden mening, een oordeel over ons land.

Toekomst

De ontwikkeling gaat gestaag verder. Ook onder ons zijn er inmiddels velen die afhaken. Onder jongeren en ouderen kom je er tegen die losraken van het Woord en de dienst des Heeren. Mensen dus die het verbond 'verbreken'. Dat zijn heel aangrijpende processen. In hoeveel gezinnen en door hoeveel ouders wordt er niet met deze problemen geworsteld. Op dit punt is elke vorm van koud analyseren en hooghartig oordelen uit den boze.

Het zijn dingen die diep ingrijpen in het persoonlijke leven. In de prediking, catechese en pastoraat kan hier niet genoeg aandacht voor zijn. We zijn samen met anderen op reis naar de grote eeuwigheid. Wat moet het knellen als de realiteit van mensen of kinderen die niet meer mee willen reizen, ons gezin of onze gemeente binnendringt. Dat geeft slapeloze nachten. Het geeft worstelingen aan de troon van Gods genade. Elke vorm van gemakzucht moet hier buitengesloten worden. Niettemin lijkt de ontwikkeling, algemeen en in eigen kring, bijna onstuitbaar. Soms raken we elke zicht op de toekomst kwijt. 'Wie zal ons het goede doen zien?' Een vraag die we ook tegenkomen in de Bijbel (Psalm 4:7). Ook vinden we daar het enige antwoord: Gods vriendelijk aangezicht heeft vrolijkheid en licht.

Ook onder ons zijn er inmiddels velen die afhaken. Onder jongeren en ouderen kom je er tegen die losraken van het Woord en de dienst des Heeren.

ds. W.C. Lamain
1904 - 1984

Ik ben de Alfa en de Omega, de Eerste en de Laatste

Openbaring 1:11

Het oude jaar met al zijn wederwaardigheden, met verrassingen en teleurstellingen, vreugde en verdriet, maar ook met al zijn schuld, zonde en tekort, ligt weer achter ons. Het behoort weer tot het verleden. Dat jaar komt nooit meer terug dan alleen in de dag der eeuwigheid. Dan zal het een persoonlijke vraag voor ons zijn: hoe zal dat jaar dan terugkomen? Tot onze blijdschap of tot onze veroordeling?

Voor de meeste mensen heeft de jaarwisseling gedachteloos plaatsgevonden. De verwisseling van oud in nieuw jaar heeft plaatsgevonden in brooddronkenheid, in allerlei ijdel vermaak, in allerlei dwaasheid, in eten en drinken, zot geklap, en zoveel meer waar de tijd mee doorgebracht wordt, om gedachten van dood en eeuwigheid te onderdrukken, als er nog iets van in de consciëntie is overgebleven.

De grote massa weet helaas niet meer wat hemel en hel betekent. En onder de belijders van de waarheid wordt alles zo materialistisch, dat de gewoonten van de wereld gevolgd worden. De harten verharder meer en meer, en in zelfvoldaanheid stapt men van het ene jaar in het andere, zonder meer te beseffen dat zonder wedergeboorte niemand het Koninkrijk Gods zal ingaan.

Het is om bang van te worden als wij enigszins mogen indenken de ernst van de toestand waarin wij ons bevinden met onze gezinnen en met de kerken. En toch, hoe nachtelijk donker het is en steeds meer wordt onder het oordeel van de Goddelijke verlatingen en verbergingen van Zijn aangezicht, vanwege onze zonden en grote schuld: er zal tot aan het einde van de wereld nog een overblijfsel zijn naar de verkiezing der genade. Nee, daar zullen wij niet voor zorgen, maar daar zorgt God Zelf voor naar Zijn eeuwige raad en voornemen, en uit de ingewanden van Zijn Goddelijke barmhartigheden en ontfermingen in Christus Jezus.

wijlen ds. W.C. Lamain

Gebed

Er zijn jongeren en ouderen die gelukkig ernst maken met de dingen van de Bijbel en de eeuwigheid. De Heere gaat ondanks alles door met Zijn werk. Christus is een eeuwig Koning Die zonder onderdanen niet zijn kan. Dat zijn dingen die zeker overdacht moeten en mogen worden.

Toch blijft het gevoel van machteloosheid knagen. De ontwikkeling 'los van God' gaat ongeremd verder. Zou God het licht van het Evangelie wegnemen uit ons werelddeel en uit ons vaderland? Laten we niet te snel denken dat dit niet mogelijk is. Turkije en Noord-Afrika waren ooit centra van oprecht christelijk leven. De kerk is er vrijwel verdwenen. Dat kan dus ook! We zouden de geschiedenis tekort doen als we dit vergeten.

Er zijn jongeren en ouderen die gelukkig ernst maken met de dingen van de Bijbel en de eeuwigheid. De Heere gaat ondanks alles door met Zijn werk.

Er zijn wellicht dingen die we kunnen doen. Meer praten met jongeren en ouderen is zeker van belang. Prediking en catechese zijn belangrijke zaken. Evangelisatie moeten we beslist niet vergeten. Toch blijft het besef van machteloosheid overheersen. Wij weten niet wat we doen zullen. Hebben we dat echt doorleefd en beleefd? Kennen we werkelijk die worsteling aan Gods genadetroon? Soms overvalt je het vermoeiende besef dat wellicht ook dát verdwenen is, ook onder ons. We kunnen vaak nog zoveel. En we weten het vaak ook nog zo goed. Misschien moeten we het maar eens niet meer weten, kunnen en doen. Niets meer van de mens erbij. Ook niet van de kerkelijke mens met zijn kerkelijke structuren. Wel, dan kan het alleen nog maar van God en van Zijn Christus komen. En is dat niet de enige ware Hulp en de enige ware verwachting voor de kerk in bange dagen?

'Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten' (Jes. 64:1).

Standen in de genade

Er zijn onderwerpen in het kerkelijk leven die op meer dan gemiddelde belangstelling kunnen rekenen. Ze roepen vaak ook meer dan een gemiddeld aantal reacties op. Een van die onderwerpen is de standen in de genade. In enkele artikelen willen we hierbij stilstaan.

Directe aanleiding is een enige tijd geleden verschenen boek over de standen van de puritein Ralph Venning. Daarop komen we terug in het vijfde artikel. Eerst willen we bezien wat bedoeld wordt met de standen in het genadeleven en wat over dit onderwerp in onze gemeenten geleerd is.

Onnaspeurlijk zijn Gods wegen. Deze belijdenis spreekt de apostel Paulus uit aan het slot van Romeinen 11. De Heere stuurt de wereldgeschiedenis op een wijze die wij niet kunnen begrijpen. De wijze leiding Gods blinkt in het bijzonder uit in het leven der genade. Gods Geest leidt elk van de uitverkorenen in een weg die zij niet geweten hebben. Het is ook een weg die zij met hun verstand niet kunnen doorgronden.

Daarom is de bekeringsweg van een kind van God nooit een toetssteen voor een ander. Ds. G.H. Kersten wees daar uitdrukkelijk op toen hij in 1930 de levensschets van ds. H. Roelofsen uitgaf. In het Woord vooraf schreef hij: 'De uitgave is niet bedoeld om een toetssteen te geven voor degenen die naar Sion wandelen. Keursteen is Gods Woord en niet de weg, die God anderen leidde.

Wat naar Gods Woord niet is, zal geen dageraad hebben. In dat Woord moet onze weg getekend staan; aan dat Woord al onze bevinding onderworpen zijn. Bovendien leidt de Heere elk van Zijn volk een eigen weg. Aan Jeruzalem zijn twaalf poorten en door elk van die zullen de uitverkorenen binnengaan. Toch betreden de wandelaars naar het hemels Sion, hoe onderscheiden Gods leidingen ook zijn, een en dezelfde weg'.

Ds. Kersten wijst dan op het begin: wedergeboorte en zaligmakend geloof. Hij wijst ook op de geestelijke strijd en de geestelijke overwinning. 'Wat anderen van Gods kinderen doorleefden, kan mede tot vertroosting en versterking dienen op de weg des levens'.

Onderwijs

De enige toetssteen is Gods Woord. Juist daarom is het zo groot dat de Heere in Zijn Woord onderwijs geeft over het geestelijke leven. Dat onderwijs laat ook zien dat het geestelijke leven een begin, een voortgang en een einde heeft. Petrus schrijft: 'Maar wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus' (2 Petr. 3:18). Op een andere plaats schrijft dezelfde apostel: 'Daarom, broeders, benaastigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende zult gij nimmermeer struikelen' (2 Petr. 1:10). Die opwas wordt door Johannes samengevat in een hartelijke begeerte: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden' (Joh. 3:30).

Wat naar Gods Woord niet is, zal geen dageraad hebben. In dat Woord moet onze weg getekend staan; aan dat Woord al onze bevinding onderworpen zijn.

De apostel Johannes richt zich in zijn brief tot kinderkens, vaders en jongelingen en benoemt bij elk van hen een kenmerk der genade (1 Joh. 2:12-14). In zijn boek over de standen in de genade gaat de puritein Venning juist op deze woorden in.

Onmisbaar

Als de Bijbel spreekt over een opwas in de genade is het goed om vanuit

De enige toetssteen is Gods Woord. Juist daarom is het zo groot dat de Heere in Zijn Woord onderwijs geeft over het geestelijke leven.

datzelfde Woord te overdenken langs welke wegen de Heere Zijn kinderen leidt. Het onderwijs uit de brieven van de apostelen is daarvoor belangrijk. Het spreken van de Borg Zelf is onmisbaar om deze weg te verstaan. Samenvattend sprak de Heere Jezus over de levensweg: 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volg Mij' (Luk 9:23). Opvallend is ook dat de Heere Jezus niet op elk tijdstip hetzelfde onderwijs gaf. Er was een tijd dat Hij nog niet sprak over Zijn bitter lijden en sterven (Matth. 16:21). Hij sprak ook niet tijdens Zijn hele omwandeling uitdrukkelijk over de Persoon van de Heilige Geest en Zijn werk. Dat deed Hij wel aan het einde van Zijn leven. Toen gaf Hij Zijn discipelen ook de tekenen van Zijn gebroken lichaam en vergoten bloed. Eerder had Hij wel gesproken: 'Want Mijn vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank' (Joh. 6:55). De schare ergerde zich aan dat woord, de discipelen verstonden er maar weinig van.

Voortgang

Ook in het leven van de Kerk uit het Oude Testament blijkt dat er voortgang is op de weg des levens. In het leven van Abraham brak er een dag aan dat hij met verheuging ging verlangen, opdat hij de dag van Christus' komst in het vlees zou zien. Door het geloof in Gods belofte zag hij die dag ook en was verblijd (Joh. 8:56). Voor Jakob brak er een dag aan dat hij in Bethel door het geloof de Middelaar mocht zien in de ladder die op de aarde was gesteld (Gen. 28:12,16-17, Joh. 1:52). Twintig jaar later brak de nacht aan waarin hij weten mocht dat zijn schuld verzoend was. Toen kon hij in heilige verwondering spreken: 'Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest' (Gen. 32:30). Samenvattend schrijft ds. A. Moerkerken in het boek "Genadeleven en genadeverbond" dat het in de standen van het genadeleven gaat om de vraag 'of er in het leven van Gods kinderen zaken zijn, waar de één nog voor staat en waar de ander achter staat en hei-

lig weet van heeft. Dat is de kwestie! Met andere woorden: zijn er zekere kruispunten aan te wijzen in het geestelijk leven, die eenmalig zijn en "onderscheiden weldaden" aanduiden?'

Stempel

Graag verwijzen we verder naar het genoemde boek. Daarin wordt het onderwerp van de standen in het genadeleven van verschillende kanten belicht. In deze artikelen willen we niet herhalen wat in deze uitgave is geschreven. We willen wel laten zien dat binnen de Gereformeerde Gemeenten een rode draad te zien is van het onderwijs over de standen in de genade. In de ruime eeuw dat ons kerkverband mag bestaan heeft dit onderwijs ook een stempel gezet op de prediking. En dat is een gegeven waarmee we niet vrijblijvend kunnen omgaan.

(wordt vervolgd)

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

Nieuwjaarswens

Het jaar onzes Heeren 2014 is begonnen. Als redactie van de Saambinder willen we allereerst al onze lezers van harte de zegen van de Heere toewensen. Zonder Zijn zegen kan het immers niet? Het is een zegen voor tijd en eeuwigheid. Wie dit mag ervaren zal rust vinden, ook in de onbekende toekomst. Zouden we dit elkaar niet toewensen? Alle komende dagen zijn niet van ons, maar van de Heere. Het is 'het jaar onzes Heeren'. Niet van ons dus, maar van Hem. Als we dit mogen beseffen, zullen we in afhankelijkheid leven.

Voor ons kerkelijk blad mag wekelijks veel werk worden verzet. We denken aan het deputaatschap voor De Saambinder, het Kerkelijk Bureau en Drukkerij Verloop in Alblasterdam. Wij zien er naar uit dat de goede samenwerking onder Gods onmisbare zegen bestendig mag worden in 2014. Dit

geldt ook voor alle scribenten die iedere keer voor de juiste hoeveelheid kopij zorgen. Als redactie zijn we verblijd met de welwillende medewerking die we steeds weer krijgen. We hebben allen de leiding van de Heilige Geest dringend nodig. Dan alleen zal ons kerkelijk blad tot zegen zijn. De eeuwige God geve dit uit Zijn genade die in Christus Jezus is! Daartoe is ook het gebed voor elkaar zo nodig. Ook in dit opzicht hebben wij immers niets verdiend. Genade is nodig, genade uit de grote Voorbidder, Die zit aan de rechterhand des Vaders. Alleen om Zijnentwil is er een zegen te verwachten. Dat we dit samen mogen beleven, is de wens en bede

namens de redactie,
ds. C. Neele

Neem daar zeker de tijd voor

'Het jachtige in het dagelijkse leven is tot ontstellende proporties uitgegroeid. Het 'geen tijd' is niet van de lucht. Het leven ligt in de greep van het technisch denken en handelen en de daaruit volgende materialistische tendensen zijn duidelijk waarneembaar. De kinderen vinden bijna nooit een open oor voor hun vragen bij vader, die steeds opnieuw zijn 'geen tijd' laat horen... Arme jeugd, die uit die gesloten ogen van vermoeide vaders en moeders aanhoudend moet lezen: 'Geen tijd'.

Aldus A.G. Eggebeen in "Uit het leven van alle dag", zo'n kleine vijftig jaar geleden. Toen al! En nu dan, in 2014? Wat is tijd eigenlijk? Van een gebeurtenis kan gezegd worden dat deze na een andere gebeurtenis plaatsvindt. Een gebeurtenis vindt plaats op een bepaald tijdstip. Daarnaast kan bepaald worden hoe lang een gebeurtenis na een andere plaatsvindt. Het betreft dan de tijdsduur tussen twee tijdstippen. Tijd is dus het begrip waarmee deze volgorde en duur worden beschreven.

Soms heb je er heel even besef van.

Van tijd, van het voortwentelen van de uren. Bijvoorbeeld wanneer je op de verjaardagskalender de maand december weer verwisselt met januari. Of wanneer je achter het kopieerapparaat staat en naar de teller kijkt, nog dertig exemplaren. Je telt, je telt op..., of je telt af. Heb je haast, dan duurt het lang. Heb je tijd, dan kijk je rustig naar de stapeling van de velletjes.

Met het oog op de tijd

Onder de titel "Met het oog op de tijd" verscheen op 26 november 2013 een notitie van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Een boeiend rapport met veel informatie over tijdsbesteding, mediagebruik, sociale contacten en recreatie van onze landgenoten. Veel gegevens kunnen als uitgangspunt dienen voor nadere uitwerking, zoals rolpatronen, individualisering en gevoel van gejaagdheid.

In het kader van dit artikel neem ik een enkele zin uit de SCP-rapportage over. 'Niet alleen het gebruik van internet c.q. de computer neemt tussen 2006-2011 toe, maar ook het televisiekijken stijgt (van 12,7 naar 14 uur per week). Analoog aan voorgaande jaren

neemt het lezen van kranten, tijdschriften en boeken verder af (van 3,9 naar 2,5 uur per week)'. Het zal ons niet verbazen dat tegenover de gestegen mediatijd een voortgaande daling is waar te nemen voor sociale contacten. Zelfs als we online communiceren meetellen, is de tijd besteed aan sociale contacten verder gekrompen.

Vrijtijdsbesteding van jongeren

De vrijetijdsbesteding van de jongeren wordt passiever, zo blijkt uit een al eerder verschenen onderzoek van het OIVO. De top-5 van de vrijetijdsbestedingen van jongeren hebben allemaal te maken met multimedia: televisiekijken, internetten, muziek beluisteren, dvd's bekijken en naar

Maak er vooral op zondag een gewoonte van om met de kinderen bezig te zijn met Gods Woord en wat daarmee te maken heeft.

de bioscoop gaan. Bijna de helft van de jongeren heeft een televisietoestel, een computer, een internetaansluiting of een spelconsole tot zijn persoonlijke beschikking. Intellectuele bezigheden zoals lezen of museumbezoeken worden steeds meer vervangen door het beluisteren van muziek. Jongeren hebben de neiging hun interesse in sport te verliezen en hun vrije tijd te besteden aan multimedia. Het OIVO moedigt jongeren aan zich niet te beperken tot multimedia, die soms tot verslaving kunnen leiden, maar ook aandacht te schenken aan andere activiteiten die de mentale, sociale en fysieke gezondheid bevorderen.

Wanneer we Prediker 11 vluchtig lezen, denk je dat de jeugd zich *mag* vermaken en *mag* leven naar het goeddunken van hun hart. Doe waar je zin in hebt, geniet van wat je ziet! Pluk de dag. Je zou denken: dan komen ze, met de hand op de Schrift, behoorlijk aan hun trekken in deze tijd. We moeten echter wel de tekst in z'n geheel lezen. De zin is nog niet af. Er volgt nog wat, namelijk: 'Maar weet... dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht'.

Geen dreiging, maar realiteit. Om *al* deze dingen, om *alles* wat we doen, laten, zeggen en zelfs denken. Om heel onze tijdsbesteding. Wat een ernstige, maar vooral ook liefdevolle

Neem zoveel mogelijk de tijd om aan tafel samen na het eten het Woord te lezen.

waarschuwing van koning Salomo. Nee, van de Koning Zelf! Het leven is zo allesbeslissend. Het kan niet worden overgedaan.

Dat doet me denken aan een rapportenvergadering op school. We besluiten dat de jongen niet over kan. Hij moet blijven zitten. De ouders krijgen het bericht, schrikken en noemen omstandigheden, redenen en argumenten waar de school op dat moment niet van weet.

Als leidinggevende breng je de jongen 'in de revisie'. Het besluit wordt vanuit de aanvullende gegevens herzien. De knaap mag toch nog over.

Zo zal het aan het einde van ons leven niet zijn. Waar de boom valt, daar zal hij wezen. Zo definitief. Daarom, besteed de tijd nuttig, want weet... dat...

Aanbeveling

Uit het onderzoek naar de tijdsbesteding tussen 2006 en 2011 blijkt dat ouders van jonge kinderen meer werken. We moeten met elkaar eens nadenken over het begrip "ont-moeten". Want het lijkt wel of alles MOET. Van

wie eigenlijk? En waarom? Wat geeft dit een stress en druk. Ook in het gezin. Probeer die dwingeland te "ont-moeten".

Concrete, laat de vader van het gezin scherp letten op zijn weekindeling. Plan eerst gezinstijd, dan pas een vergadering. Neem zoveel mogelijk de tijd om aan tafel samen na het eten het Woord te lezen. 'Zelf herinner ik me dat, ook al ging ik 's morgens om tien voor vijf de deur uit om als jongen van vijftien vakantiewerk te doen, vader met mij een stukje uit de Bijbel las en voorging in dankgebed'.

Maak er vooral op zondag een gewoonte van om met de kinderen bezig te zijn met Gods Woord en wat daarmee te maken heeft. Stimuleer het lezen in het algemeen, waardeer of beloon dat. Sluit met het jonge kind, bij het naar bed brengen, samen de dag af en spreek met de puber over de avondsluiting. Het is vaak zo moeilijk om goede gewoontes vast te houden. Maar ze zijn wel van levensbelang.

Werkgroep gezin

Nieuwjaarslied:

*Zone Gods, Die d'eerst en leste
Die 't begin en 't einde zijt
zeggen toch tot onze beste
midden in al onze strijd
d' ingang, voortgang, uitgang, 't saam
dezes jaars om Uwe Naam".*

Willem Sluiter

*Doe ons Sions heil aanschouwen,
in het nieuw begonnen jaar;
weer van ons de smart en rouwe,
uw gena ons lang nog spaar';
laten vele wedergeboor'nen,
in dit jaar worden toegebracht,
red een volk, geheel verloren,
dat op uw genade wacht.*

Jacob Groenewegen

Even maar...

Open schuilplaats

Het was maar even, de stap van 2013 naar 2014. Stonden we er nog bij stil dat we maar 'even leven'? Met het oudejaar klinkt psalm 90: '...wij brengen onze jaren(!) door als een gedachte... en wij vliegen daarheen'. De tijd vliegt niet, *wij* vliegen daarheen... Ja, waarheen? Onze eeuwige bestemming kan immers maar tweeërlei zijn: het Vaderhuis of het slavenhuis. Het Vaderhuis waar een rust overblijft voor het volk van God. Of het slavenhuis waar nooit rust is, dag noch nacht. Omdat we God kwijt zijn, zijn we de rust en de geborgenheid kwijt. De mens, die buiten het paradijs verdreven is, probeert rust te zoeken. Overal bedreigd, overal maar proberen, overal maar zoeken, overal... waar het niet te vinden is. Opmerkelijk dat op psalm 90 psalm 91 volgt. Een onbekende dichter begint daar na de oudejaarspsalm namelijk

direct met: 'Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen'. De schuilplaats bij God, door God en in God. Deze Psalm is vol van allerlei gevaren: strikken en doodsdreiging (vs. 3), schrik 's nachts en dreiging overdag (5), erge ziekte, dood en verderf (6), oorlogsdreiging (7), kwaden en plagen (10), struikelblokken (12), leeuwen van allerlei soort, anders zelfs (13), benauwdheden (15). Wat een gevaren! Wat ons en de onzen allemaal niet bedreigt, ook in het pas begonnen jaar.

Te midden van alles wat dreigt worden we in deze psalm direct gewezen op de schuilplaats, waar de Allerhoogste voor zorgt. Hij Die boven het bereik is van alle machten en krachten. Hij is ook de Almachtige: voor Hem is niets te wonderlijk en niets onmogelijk. Veiliger nog dan een bunker in de oorlog. Maar daarbuiten kunnen

we elk ogenblik door het geschut getroffen worden. Daarbuiten is redding uitgesloten. Weet u dat u vanuit uzelf buiten deze schuilplaats bent? Hebt u van deze schuilplaats gehoord? Verlangt u naar deze schuilplaats? Bent u op weg naar deze schuilplaats? Denkt u dat u dichtbij deze schuilplaats bent? Maar er staat toch: 'die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten...'? Let er eens op met welke woorden deze psalm eindigt: '*Ik zal hem Mijn heil doen zien*'. Weet u wat in het oorspronkelijk staat voor 'heil'? Een woord dat herinnert aan Jezus. Aan het begin van het nieuwe jaar zegt deze Heiland: 'Kom herwaarts tot Mij allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven...' Dan mag u rusten in de schuilplaats des Allerhoogsten. Wat er ook gebeurt in dit jaar. Deze schuilplaats is nog open!

v. A.

In goede orde

Bij de kandidaatstelling en verkiezing van ambtsdragers komen allerlei overwegingen aan de orde. Daarover ging het in deze artikelen-serie een en andermaal. Nog niet alle vraagpunten die aangereikt werden, kwamen aan de orde. Daarom in dit afrondende artikel nog één keer over dit aangelegen onderwerp.

De man die naar de ledenvergadering gaat om te stemmen, zal er over nadenken op wie hij zijn stem gaat uitbrengen. Als het goed is, zal deze zaak in zijn gebed een plaats hebben. Want ook het stemmen op de ledenvergadering gebeurt voor Gods aangezicht. En het gaat over een aangelegenheid die de gemeente des Heeren betreft. En wel een belangrijke aangelegenheid: de ambtsdragers vormen immers in veel opzichten de kern van de gemeente.

Persoonlijke overwegingen

Verskillende overwegingen kunnen door het gemeentelid gemaakt worden. Nu gaat het in de kerk natuurlijk niet om populariteit, of dat iemand een handige jongen is. Ambtsdragers vervullen een kerkelijk ambt. Daarbij gaat het in de eerste plaats om geestelijke zaken. Tegelijk moeten we niet

overgeestelijk worden. Er is in een kerkenraad natuurlijk ook gewoon bekwaamheid nodig en verstandige wijsheid. Daar mag een gemeentelid dan ook op letten als hij gaat stemmen. Maar uiteraard zijn zaken als de vreze des Heeren en een voorbeeldige levenswandel belangrijker.

Nu is het niet zo dat ieder kind des Heeren dus ook ambtsdrager kan zijn. Daar zijn toch weer bepaalde bekwaamheden voor nodig. Ook is het niet zo dat deelname aan het Heilig Avondmaal beslissend is of iemand op de lijst kan komen. Immers ook hier geldt: niet iedere avondmaalganger kan ambtsdrager zijn. En anderszijds: bij iemand die (nog) geen vrijmoedigheid heeft om aan het Heilig Avondmaal deel te nemen, kan op huisbezoek wel eens met verwondering geluisterd worden naar de teerheid en de beginselen van de vreze des Heeren.

Met stichting dienen

Al zulke zaken heeft de kerkenraad wezenlijk afgewogen bij de kandidaatstelling. Het gemeentelid heeft vervolgens in eigen verantwoordelijkheid een keus te maken. Daarbij kan voor een gemeentelid het feit dat de ene kandidaat wel en de andere niet

aan het Heilig Avondmaal deelneemt best mee wegen. Trouwens ook wel of iemand bepaalde gaven heeft om met stichting - dat is: tot wezenlijk welzijn van de gemeente - te kunnen dienen. Juist zaken als 'stichting' en 'dienen' zijn belangrijke overwegingen.

Is er sprake van eenvoud en oprechtheid? Het uiterlijk beeld dat men van iemand heeft, en van zijn gezin, is zeker ook van betekenis. Maar we moeten altijd beseffen dat het uiterlijk niet alles zegt. Als we iemand beter leren kennen, oordelen we soms anders. Maar als je de ene kandidaat wel kent en de ander niet? Laten we mogen bedenken: ieder heeft in ernst de eigen verantwoordelijkheid, voor zover hij die kan overzien, te hanteren. En dan is het beleid toch van de Heere.

En door dat alles heen doet de Heere het Zijne. Wanneer we daar op mogen letten, geeft dat ook rust.

Het beleid is van de Heere

Door de menselijke activiteiten van kandidaatstelling en stemmen heen doet de Heere Zijn werk en volvoert Hij Zijn raad. Uiteindelijk is het gehele beleid van de Heere; zeker waar het de kerk betreft. Want Hij houdt Zijn gemeente Zelf in stand. Maar dat ontslaat niemand ervan de verantwoordelijkheden die hij moet verrichten, ernstig te nemen. Integendeel. En uiteraard: als het goed is, zal alles door het gebed gedragen worden.

Nu moeten we ook wat het 'biddende werkzaam zijn' betreft in dezen wel enige voorzichtigheid en nuchterheid in acht nemen. We moeten als lid om een stem uit te brengen ook niet op bijzondere dingen uit zijn. Gewoon doen wat onze hand vindt om te doen. In verantwoordelijkheid en eerbiedig de zaak van de ambtsdragersverkiezing aan de Heere voorleggen. Ieder doe zo op de plaats die hij inneemt (als ambtsdrager; als gewoon gemeentelid) het zijne. En door dat alles heen doet de Heere het Zijne. Wanneer we daar op mogen letten, geeft dat ook rust.

(slot)

Geldermalsen,

ds. P. Mulder

In verantwoordelijkheid en eerbiedig de zaak van de ambtsdragersverkiezing aan de Heere voorleggen.

De voorbereiding op het Heilig Avondmaal

Over de voorbereiding op het Heilig Avondmaal is al veel geschreven. Denk alleen maar aan wat Wilhelmus à Brakel daarover zegt in zijn "Redelijke Godsdienst". Zulke geschriften zijn niet te verbeteren. Ik wil daarom in dit artikel een wat andere insteek nemen en wijzen op een viertal gevaren die altijd weer dreigen rond het Heilig Avondmaal.

Het eerste gevaar is dat mensen veilig achterover leunen en niet méér dan toeschouwer zijn. Waarom is dat zo'n groot gevaar? Omdat de bediening van dit sacrament heel de gemeente geldt! Iemand zal zeggen: 'Maar je mag toch niet aangaan als je onbekeerd bent?' Nee, dat mag niet. Maar mag u dan wél onbekeerd zijn? Roept de Heere niet: 'Bekeert u, bekeert u, want waarom zoudt ge sterven?' Zegt Hij niet met alle aandring: 'Strijdt om in te gaan door de enge poort'? Nee, niet allereerst strijden om aan te gaan, maar wel strijden om in te gaan! Is het weleens nood geworden in uw leven? Bedenk het toch: als u hier niet kunt aanzitten, dan zult u straks eeuwig honger moeten lijden.

Bedenk ook dat er een verband is tussen belijdenis doen en Heilig Avondmaal. Dat verband is niet automatisch en mag dat ook nooit worden. Op allerlei wijze worden jonge mensen soms geprest om aan het Avondmaal te gaan. Velen zien een historieel geloof met wat emoties aan voor een waar, zaligmakend geloof. Ds. Elias Fransen sprak in zijn tijd al van "een stoomgeloof". Dat is een dodelijk gevaar. Laten we daar tegen waken!

Anderzijds mogen we belijdenis doen en Heilig Avondmaal niet lichtvaardig uit elkaar trekken. Wie dat doet heeft Gods Woord tegen en ook het opschrift boven ons Kort Begrip. Hij maakt van belijdenis doen een puur verstandelijke aangelegenheid. Zou dat de Heere welbehaaglijk zijn? Zegt Hij niet: 'Mijn zoon, geef Mij uw hart'? Dat moet ons in de klem brengen. Dat wij ons hart niet kunnen geven, is niet Gods schuld. Wij willen het niet eens.

Maar Hij is machtig het te nemen. Vraag er maar om!

Aangaan zonder grond

Een tweede gevaar is een aangaan zonder dat daar grond voor is. Het is een voorrecht als we door ons belijdenis doen een kerkelijk recht tot het Avondmaal hebben gekregen, maar dat is nog geen goddelijk recht. We weten wel wat een kerkelijk recht is. Heeft iemand belijdenis gedaan, leeft hij uitwendig naar Gods Woord en staat hij niet onder censuur, dan mag geen tafelwacht hem tegenhouden. Zo'n kerkelijk recht is echter te kort. Wat we nodig hebben is een goddelijk recht. Met andere woorden: er moet een wonder van vrije genade in ons leven gebeurd zijn.

Laat er overigens geen misverstand bestaan over dat onderscheid tussen een kerkelijk en een goddelijk recht. Het betekent niet dat de kerk ruimer kan zijn dan de Heere bij de toelating tot het Heilig Avondmaal. Het wil eenvoudig zeggen dat ambtsdragers geen hartenkenners zijn. De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan. Wie van de discipelen heeft trouwens geweten dat Judas een verrader was? Zij konden dat eerder geloven van zichzelf!

Wat een ontzettende zaak is dat: aan te zitten zonder grond! Schuldig te staan aan het lichaam en bloed des Heeren! Jezelf een oordeel te eten en te drinken! Met een ingebeelde bekering op weg te zijn naar de hel! Is dat gevaar denkbeeldig? Spreekt Jezus Zelf niet van velen die menen in te gaan maar die niet zullen kunnen? Zijn de dwaze maagden daarvan niet een aangrijpend voorbeeld? Er is zoveel dat erop lijkt en dat het toch niet is. En we hebben alles mee om onszelf te bedriegen. 'Arglistig is ons hart, meer dan enig ding; ja, dodelijk is het; wie zal het kennen?' (Jer. 17:9). Wat hebben Gods knechten getrouw-makende genade nodig in de prediking van rustdag tot rustdag, en wat hebben wij allen eerlijk-makende genade nodig om onszelf te onderzoeken!

Vooruitlopen op de Heere

Een derde gevaar rond het Heilig Avondmaal is dat mensen te vroeg aangaan en daarmee vooruitlopen op de Heere. We doelen niet op mensen die onbekeerd zijn. We denken nu aan hen die waarlijk om de Heere verlegen zijn, maar nog blind zijn voor Christus en Zijn borgwerk. De apostel wijst er in 1 Korinthe 11:29 op dat het nodig is het lichaam des Heeren te 'onderscheiden'. Het is dus nodig bevindelijk te weten wat dat lichaam is, waartoe het gegeven werd en wat de betekenis daarvan is voor een rechteloze zondaar. Dat wordt gemist in het beginnende leven.

Voor die bekommerden van hart is Christus een grote verborgenheid. Ze lopen met een Godsgemis en voelen liefde vanbinnen. Ze haten de zonde en verfoeien zichzelf, maar hun ogen zijn nog gesloten voor het gebroken lichaam en het vergoten bloed. Lopen zij nu naar het Avondmaal, dan gaan ze te vroeg. Een blijk van Gods gunst is nog wat anders dan de kennis van Christus. En enige kennis van die tweede Persoon is nodig om met vrucht aan te zitten aan de dis des verbonds.

Ja maar, zegt iemand, 'je mag toch de Heere niet verloochenen?' Nee, maar dan moet je Hem wel eerst *kennen!* Hoe kun je de dood van Christus verkondigen als daarvoor geen plaats is gemaakt? Ja maar, zegt een ander, 'zullen die kleinen dan niet omkomen?' Allerminst! De Heere onderhoudt Zijn werk. Hij zal ermee doorgaan en Hij doet ook onder de prediking weleens een kruimeltje vallen in de bank.

Als mensen vooruitlopen op de Heere, kan dat ertoe leiden dat ze te vroeg gaan rusten, dat ze verder praten dan dat de Heere hen geleid heeft en dat ze zich moeten uitgeven voor iets wat ze niet zijn. Kortom, ze varen vast bij hoog water. En dat kan weer leiden tot een grote geestelijke verwarring en duisternis over de ziel.

Afblijven als de Heere roept

Nu is er ook een andere zijde. Er zijn

soms kinderen van God die al te gemakkelijk aan het liefdesbevel van de Koning voorbijgaan. Ook dat is tot grote schade van de ziel. Er zijn becommenderen voor wie Christus alles geworden is en die steeds maar blijven zitten wanneer de Heere roept. Zij vergeten dat dit sacrament is ingesteld niet alleen voor verzeerden, maar ook voor hen die zo bestreden worden. Hij zal het gekrookte riet niet verbreken en de rokende vlaswiek niet uitblussen. Daarvan wil de Bruidgom verzekeren bij de tekenen van Zijn hartelijke liefde en trouw.

Het formulier voor het Heilig Avondmaal geeft duidelijk aan wat de kenmerken zijn van hen die welkom zijn. Het zijn dezelfde drie stukken die genoemd worden in onze Catechismus. Nooit zullen we naar Christus verlangen als we de schuldbrief niet hebben thuisgekregen en niet weten van een onverbeterlijk bestaan. Nooit zullen we ook in waarheid God kunnen dienen als we nog blind zijn voor een dienende Zaligmaker. Het is dus elende, verlossing en dankbaarheid (in

die volgorde!). Tegelijk is het waar dat het liefste kind van God nog kreunt onder een lichaam des doods, en dat de meest geoeffende christen Jezus nog niet kent zoals Hij straks gekend zal worden.

Waar het om gaat is een levende kennis van God en van onszelf, een kennis die niet opgeblazen maakt maar ons verbrijzelt voor de Heere. En waar het ook om gaat is de geloofskennis van Hem Die gekomen is om te roepen en zalig te maken wat verloren was. Hij maakt het waar, op *Zijn* tijd (en ook weer bij vernieuwing):

*'t Zachtmoedig volk
zal rijk verzadigd wezen,
Ten dis geleid;
Wie God zoekt, zal Hem prijzen.
Zo leev' uw hart,
door 's hemels gunstbewijzen,
In eeuwigheid!*

*Volgende week deel 2:
Tijdens de bediening*

Krabbendijke, ds. C. Sonneveld

Wijlen ds. J. Veenendaal (1945 - 2010)

verschenen bundel meditaties. Van den Berg geeft aan, dat de prediking van ds. Veenendaal gekenmerkt werd door de verkondiging van recht en genade. Velen die deze prediking hoorden, zullen daarmee instemmen. "Sion zal door recht verlost worden. Tot dat Sionsvolk behoren zij, die door Gods genade getrokken worden". Bij ervaring wist ds. Veenendaal, dat dit door een weg gaat, die Gods kinderen niet geweten en niet gewild hebben. Zijn gebed was steeds of de Heere eerlijk makende en armmakende genade wilde schenken. Hoe vaak haalde hij aan: "Zijn bloed en Zijn gerechtigheên zijn de losprijs en anders geen".

Kenmerkend is de volgende alinea uit de meditatie "Als in een zeef" (Amos 9 vers 9): "HEERE, ik dank u dat Gij gesnoeid hebt in mijn leven, dat U een storm deed ontstaan om alle dorre en dode takken te verliezen, opdat Uw werk openbaar kwam, dat eeuwig zal juichen tot Uw eer". Eind september 2009 openbaarde zich een ernstige ziekte, waaraan hij in februari 2010 overleed. In die periode zijn we er als gemeente van Zwijndrecht getuige van geweest hoe zwaar de strijd is geweest. Hij mocht echter ook getuigen van het werk Gods in zijn leven. Van dat genadewonder getuigen deze zestig meditaties. Van harte aanbevolen!

H.I.Ambacht,

N.J.Teerds

N.a.v. "Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot Licht zien" - levensschets en zestig meditaties - Ds. J. Veenendaal; uitg. Boekhandel-Antiquariaat J.B. de Roo, Zwijndrecht; ISBN 978 90 8718 027 0; 192 blz.; € 16,90

Levensschets en meditaties

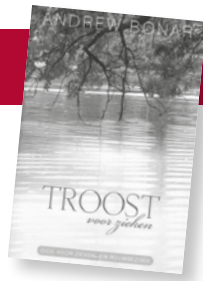
Van wijlen ds. J. Veenendaal (1945 - 2010) verscheen onlangs een boek met daarin meditaties en een korte levensschets. Grotendeels werd deze schets door hemzelf geschreven.

In het voorwoord schrijft de samensteller, dr. C.R. van den Berg, dat in nauw overleg met de familie tot de genoemde uitgave is besloten. De zestig meditaties zijn al eerder verschenen in verschillende kerkbodes en in het blad Standvastig van de Gereformeerde Bijbelstichting. Wat komt de karakteristieke woordverkondiging van ds. Veenendaal er duidelijk in uit.

In de levensschets komt naar voren, dat als God in het leven van mensen spreekt, Hij dat doet als Machtgebende. Al krijgt iemand een christelijke opvoeding, zijn er in de lijn der geslachten kinderen Gods en wordt hij voor uitbrekende zonden

bewaard, dan nog is het ingrijpen van God nodig om van koers te veranderen. Zo deed de Heere in het leven van wijlen ds. Veenendaal. Hij moest er achterkomen, dat een mens - ook hij - een vijand van vrije genade is. In het vervolg lezen we over zijn roeping tot het predikambt. Daarin betoonde de Heere Zich een God van wonderen! Na zijn studie diende hij de Christelijke Gereformeerde Kerk te Barenrecht, Katwijk aan Zee en Elburg. Summier beschrijft ds. Veenendaal, hoe hij in die laatste gemeente van de Christelijke Gereformeerde Kerk werd losgemaakt. Het is begrijpelijk dat dit wel diepe sporen heeft nagelaten. De Heere leidde in 2002 de weg naar de Gereformeerde Gemeente te Rhenen en in 2007 te Zwijndrecht. Daar heeft hij nog ongeveer tweeënhalve jaar het Woord mogen prediken. De wijze waarop dit gebeurde, is terug te vinden in de

BOEKENNIEUWS

"Troost voor zieken" (gids voor zieken- en rouwbezoek), Andrew Bonar; uitg. De Banier, Apeldoorn; ISBN 978 90 336 07806; 204 blz.; € 16,95.

Bezoek aan zieken, stervenden of rouwenden is zwaar. Wat mag je zeggen, en wat niet? Wat zegt de Bijbel over geloven op een sterfbed, over ziekzijn bij kinderen, over Gods voorzienig handelen in druk en kruis? De Schotse predikant Andrew Bonar (1810-1892) zegt op de man af: 'Wees zuinig met woorden; doe een kort maar krachtig gebed'.

Bij uitgeverij De Banier verscheen het boekje, "Troost voor zieken", waarin Bonar (vriend en biograaf van de Schotse predikant McCheyne) 'bezoekers iets in handen geeft waaruit zij zonder meer kunnen citeren'. Een tekst uit de Bijbel, of een kort passend Bijbelgedeelte kan werken 'alsof er een anker wordt uitgeworpen in de machtige baren van verdriet'.

Het boekje geeft handreikingen voor mensen in uiteenlopende situaties, zoals: zieken die een aandeel in Christus hebben, zieken die in onzekerheid verkeren over hun zielenheil, aan onwetende zieken, kritische zieken en onverschillige zieken. Ook zijn er woorden voor bezoeken aan bejaarden, kinderen, rouwenden, voor bezoeken aan weduwen, weduwnaars en wezen. Vaak reikt Bonar zijn eigen gedachten aan. Ook verwijst hij vaak naar uitspraken van anderen, zoals van Baxter, Boston, Brooks en Rutherford. Hoofdstuk 22 gaat over "Gods voorzienig handelen". Bonar begint hier met de verwijzing naar Prediker 7:13: 'Aanmerk het werk Gods; want wie kan recht maken wat Hij krom gemaakt heeft?' Vervolgens laat Bonar Boston zeggen: 'Welke kromming iemands levenslot ook vertoont, God is er de Auteur van. En in ieder mensenleven zit wel iets scheef'. Bonar concludeert dan: 'De gedachte dat God de Auteur is, geeft een onuitsprekelijke troost. 'God heeft mij in Zijn wijsheid dit kruis opgelegd', zei iemand, 'en het moet voor mijn bestwil zijn, omdat Hij het was Die het voor mij uitkoos'.

Maar wat, als er geen hoop meer is? 'Het kan er niet zo wanhopig voorstaan, of God weet raad'.

Oeverloos praten aan een ziekbed is on-

gewenst. Bonar beveelt aan om altijd een tekst of een Bijbelgedeelte als uitgangspunt te nemen. 'En of het bezoek nu wordt gebracht door een predikant of ouderling, door vrienden of anderen, zij moeten dat altijd doen met het gebed dat de Geest der waarheid, de Trooster, de gesproken woorden zal zegenen'.

Lieren,

J. van 't Hul

"Het ABC van het geloofsleven", prof. dr. P. Buitelaar; uitg. Boekscout.nl Soest; ISBN 978-94-6206-871-1; 66 blz.; € 13,95.

In dit boekje van de onlangs overleden hersteld hervormde dr. P. Buitelaar worden 28 Bijbelse woorden behandeld die te maken hebben met het geloofsleven. Woorden waarvan de auteur in zijn voorwoord schrijft: 'Het zijn

over het algemeen bekende woorden; maar verstaan wij ook de betekenis?' Die vraag is van wezenlijk belang en doet ons hopen dat daarop nader ingegaan wordt in dit boekje. Binnen een bestek van slechts 66 pagina's is dat echter helaas niet mogelijk. De auteur heeft dit boekje dan ook een hulpmiddel willen laten zijn tot het verstaan van wezenlijke facetten van het geloofsleven en is bedoeld voor lidmatenkringen, Bijbelkringen en verenigingen.

Daartoe kan het zeker bijdragen, al zou de auteur daar best wat dieper op hebben mogen ingaan. Vaak beperkt de bespreking zich nu tot een opsomming van plaatsen waar dat woord in de Bijbel wordt gebruikt in verschillende betekenisfacetten zonder dat er diepgaand over de betekenis van het woord zelf wordt nagedacht. Zo wordt over het woord "genade" gesproken, maar komt de vraag 'wat is genade?' en 'hoe wordt genade verkregen en beleefd?' niet aan de orde. Daardoor is dit boekje alleen geschikt als aanzet voor nadere bespreking, wat mij betreft onder ambtelijke leiding om te voorkomen dat het bij een voorwerpelijke bespreking blijft.

De gespreksvragen geven wel een goede aanleiding om door te spreken over deze woorden. Dat neemt niet weg dat er mooie dingen in dit keurig uitgegeven boekje staan die het waard zijn om uitgediept en nader overdacht te worden.

Norwich (Can.),

ds. E. Hakvoort

KERKNIEUWS

■ DOVENDIENST TE GOUDA

Op **zaterdag 4 januari** hoopt ds. G.W.S. Mulder voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oostzijde 2b. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

■ BEVESTIGING/INTREDE DS. J. SCHIPPER TE LEERDAM

Met verwondering en blijdschap delen wij mede, dat ds. J. Schipper op D.V. **dinsdag 14 januari** aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst zal worden geleid door ds. M. Karens en begint om 14.30 uur. De intre-

dedienst vangt aan om 19.00 uur. Beide diensten vinden plaats in ons kerkgebouw, Pr. Mauritsstraat 22.

Kerkenraad Geref. Gemeente Leerdam

■ PREEKBEURTEN AFD. BREDA

In aansluiting op het bericht in De Saambinder van 27 december jl. dat de gemeente Breda per 1 januari 2014 een afdeling van de gemeente Dordrecht zal vormen, wordt predikanten en studenten verzocht om vanaf heden voor preekbeurten in Breda contact op te nemen met de 2^e scriba van de gemeente Dordrecht, ouderling A. Jobse, tel. (078) 6137668 of e-mail: ajobse@solcon.nl

Kerkenraad Geref. Gemeente Dordrecht

BERICHTEN

■ ZIN IN 2014?!

2014... Enkele weken geleden klonk dat nog heel ver weg. Wat zal dit nieuwe jaar ons allemaal gaan brengen? Wat we julie in ieder geval kunnen vertellen, is dat wij als Zin-in commissie druk bezig zijn geweest met het voorbereiden van het nieuwe jaarthema. Met elkaar hopen we dit jaar na te denken over *Johannes, de apostel van Gods liefde*. **Zaterdag 11 januari** leidt ds. C. Sonneveld het jaarthema in met het onderwerp "Kom en Zie", over het komen tot de Heere Jezus. Ben je benieuwd hoe de rest van dit nieuwe jaar er uit zal gaan zien? Kom dan zeker deze eerste avond naar Zin-in. Ook als je nog nooit eerder geweest bent! Naast dat je een introductie van het nieuwe jaarthema meemaakt, wil je natuurlijk ook samen met mede Zin-inners 2014 op een mooie, inspirerende en ook zeker gezellige manier beginnen. We zorgen voor een feestelijke winterse avond in stijl (nette kleding is daarom zeker toegestaan). Voor de muzikale omlijsting wordt gezorgd. Ook kun je vooraf deelnemen aan een winters driegangendiner (meld je online aan!). Kom de sfeer proeven. We kijken uit naar jouw komst! Ook in 2014.

Praktische gegevens:

Datum: 11 januari 2014.
Locatie: kerk Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe O.Z. 2b.
Thema: Kom en zie.
Spreker: ds. C. Sonneveld.
Toegang: € 5,- p.p. (€ 10,- incl. maaltijd).
Aanvang maaltijd: 18.00 uur.
Aanvang avond: 19.30 uur.

■ ZIN OM OP VAKANTIE TE GAAN?

Zoekt u een weekje ontspanning en gezelligheid? Hartelijk welkom op onze vakantieperiodes! De Commissie Vakantieperiodes 50+ reserveert jaarlijks een week in een gezellig en gastvrij hotel op mooie plekken in ons land. De leiding is in handen van twee echt)paren, die meegaan als uw stafleden. Ze verzorgen een eigen programma, dat u zeker zult aanspreken. Er is volop gelegenheid om de naaste omgeving te verkennen. Twee keer, op dinsdag de hele dag en op donderdagmiddag, gaat u wat verder weg met de bus. Op maandagavond komt er een pre-

dikant en op woensdagavond houdt een andere spreker voor u een presentatie. Verdere bezinning is er 's morgens bij de gesprekken rond de Bijbel. Op de zondag worden de kerkdiensten bezocht in de dichtstbijzijnde Geref. Gemeente. Voor 2014 hebben we gereserveerd: Doorn - Conferentiecentrum "Kaap Doorn" 19-26 juli; Putten - Vakantiecentrum 't Hof van Putten 9-16 augustus. Deze weken zijn voor senioren die **volgende zelfstandig** en **redelijk mobiel** zijn.

Voor verdere informatie: [\[bondgergem.nl/vakantieperiodes\]\(http://bondgergem.nl/vakantieperiodes\) en kies voor 50+.](http://www.vrouwen</p></div><div data-bbox=)

Op **woensdag 15 januari** kunt u zich telefonisch aanmelden:

mw. Bussink-Verhage, tel. 0318-552969.

Opgave voor Doorn: tussen 9.00 en 11.00 uur.

Opgave voor Putten: tussen 11.00 en 13.00 uur.

Prijs: € 590,- p.p. Toeslag eenpersoonskamer: € 25,-.

Tot ziens in één van onze weken!

Commissie Vakantieperiodes 50+

■ PSALMZANGAVOND TE THOLEN

Psalmzangavond (met samenzang) **op zaterdag 18 januari**, aanvang: 19.30 uur, in de Rehobothkerk te Tholen, ds. G.H. Kerstenstraat 2, m.m.v. het samengesteld Thools mannenkoor en organist Bram Bout. Ds. S. Maljaars zal meditatie over de te zingen psalmen verzorgen. CD-opname ten bate van Zending Geref. Gemeenten. Collecte t.b.v. ZGG.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 5 JANUARI 2014

Aagtekerke 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 14.30 uur ds. M.J. van Gelder; Alblasserdam 9.30 uur ds. B. van der Heiden en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. G. Clements; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 15.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. A. Schreuder; Arnhem 10.00 uur ds. J.B. Zippro en 17.00 uur ds. K. Boeder; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Berkenwoude 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Bodegraven 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.00 uur ds. W. Visscher; Borssele 9.30 en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; Boskoop 9.30 uur ds. J. Driessen en 16.30 uur ds. H. Paul; Breda 15.30 uur (Tegenstrijdige vermelding) ds. P. Mulder; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. W. Silfhout en 16.30 uur ds. A.T. Huijser; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur ds. W. Harinck; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. G. Clements; Deventer 18.15 uur ds. R. Kattenberg; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Dordrecht 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 (bev. ambtsdr.) en 16.00 uur

ds. A.A. Brugge; Eindhoven 15.30 uur ds. P. Mulder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur (H.D.) ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 uur ds. A.J. de Waard en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Goudswaard 10.00 en 15.30 uur stud. H. Brons; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 17.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Hoogvliet 10.00 uur ds. H. Hofman en 18.30 uur stud. H. Brons; Houten 10.00 en 17.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Kapelle-Biezeling 10.00 en 17.30 uur ds. S.W. Janse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 (bev. ambtsdr.) en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Leerdam 18.00 uur stud. H.A. van Zetten; Leiderdorp 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Lelystad 10.00 en 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meliskerke 9.30 en

14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Zuid 16.00 uur ds. J.J. Tanis; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Moerkapelle 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuwer ter Aa 19.00 uur stud. P.D. den Haan; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. M. Karens; Nijkerk 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Nunspeet 9.30 (bev. ambtsdr.) en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. S. Maljaars; Oosterland 14.30 uur ds. E. Bakker; Oostkapelle 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur stud. H. van der Heiden; Poederoijen 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele; Puttershoek 14.30 uur ds. H. Hofman; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 16.00 uur (bev. ambtsdr.) ds. B. van der Heiden; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 (bev. ambtsdr.) en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. C. Sonneveld en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Rotterdam-Centrum 15.30 uur (bev. ambtsdr.) ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur ds. W.J. Karel; Scherpenisse 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 9.30 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. W. Silfhout; Soest 9.30 en 15.00 uur stud. P.D. den Haan; Spijkenisse 19.00 uur ds. L. Terlouw; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 (bev. ambtsdr.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 uur ds. G. Heijkamp en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Waarde 9.30 (bev. ambtsdr.) en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 18.30 uur ds. J.M. Kleppe; Wierden 15.00 uur ds. J. van Laar; Woerden 10.00 uur (H.D.) ds. J.J. van Ekeveld en 15.30 uur stud. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zoetermeer 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur ds. J. Driessen; Zwijndrecht 9.30 uur ds. J. Mijnders; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSDAG 7 JANUARI 2014

Boskoop 19.30 uur ds. A. Verschuure;

Dirksland 19.30 uur (afscheidsdienst) ds. J. Schipper; Meeuwen 19.30 uur ds. M. Mondria; Nisse 19.30 uur ds. D. de Wit; Oosterland 19.30 uur stud. P.D. den Haan.

■ WOENSDAG 8 JANUARI 2014

Aalburg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. M. Mondria; Drachten 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hilversum 19.45 uur ds. G. van Manen; Leiderdorp 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Opheusden 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Puttershoek 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Scherpenisse 19.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Veen 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwijndrecht 19.30 uur stud. H.A. van Zetten.

■ DONDERDAG 9 JANUARI 2014

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. W. Silfhout; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. J.S. van der Net; Hoogeveen 19.30 uur stud. H.A. van Zetten; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nijkerk 19.30 uur ds. J. van Belzen; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. A. Schot.

■ VRIJDAG 10 JANUARI 2014

Kampen 18.45 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 5 JANUARI 2014

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom op onze post. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 11.00 - 15.00 uur.

Tel. 072-5129195 email info@bijdebronalkmaar.nl website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:

Evangelist J.Krijgsman; Evangelisatiepost Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72. Tel. 020-6227742.

Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur

17:00 uur. U bent van harte welkom in onze evangelisatiepost.

Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur.

U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen.

Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk. Telefonisch of per mail bestellen kan ook: 0252-419560;

cvleenen@kliksafe.nl

Bekijk ook eens onze site:

www.bijsimondelooier.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915
www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site: www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants centrum 'De Bron', Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg. Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u.

Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornse- laan 228, Den Haag.

Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00 uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

ADVERTENTIES

“...zalig zijn de doden, die in de Heere sterven...”
(Openb. 14 : 13b)

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Zeist heeft met ontroering kennisgenomen van het heengaan van haar oud-ambtsbroeder

Adriaan van den Broek

op de leeftijd van 74 jaar.

In de periode van 1980 tot juni 2013 heeft hij gedurende meer dan 26 jaar de gemeente als ouderling gediend. Een groot deel van deze periode was hij 2e voorzitter van de kerkenraad. Met dankbaarheid denken wij terug aan al de ambtelijke taken die hij in die jaren met liefde en trouw in het midden van de gemeente heeft mogen verrichten.

We wensen zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen Gods nabijheid en vertroosting toe.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Zeist

ds. J.J. van Ekeveld, preses
J.K. van Klaveren, scriba

Zeist, 26 december 2013

Hartelijk dank voor de vele goede wensen die wij mochten ontvangen. Wederkerig wensen wij kerkenraden, (em) predikanten, studenten, evangelisten, predikantsweduwen en gemeenteleden van harte de zegen des Heeren toe voor het jaar 2014. Psalm 133 vers 3.

Fam. ds. J. van Rijswijk
Aalburg

Alle familieleden, broeders (em)predikanten, predikantsweduwen, studenten, evangelisten, vrienden en bekenden willen wij op deze wijze Gods onmisbare zegen toewensen voor het nieuwe jaar 2014.

Fam. ds. E. Bakker
Scherpenisse

Alle predikanten, emerituspredikanten, predikantsweduwen, studenten en kerkeraden, familie en vrienden hartelijk bedankt voor alle goede wensen.

Van harte de leiding van Sions Leidseman toegewenst in het jaar onzes Heeren 2014.

ds. en mevr. Verweij-Prong
Neborgh Zwijndrecht

Heel hartelijk dank voor al uw goede wensen rond de Kerstdagen en de jaarwisseling.

U ook de zegen des Heeren toegewenst voor het jaar 2014.

Zelhem, D. van Stuijvenberg-Vos

Zoekt u een reformatorische zorgverlener?

Wij werken op zzp basis en zeggen nooit nee! Ook awbz en pgb!

Regio Veenendaal.
Info: 06-133 22 837

Te huur Geldermalsen:

2 kamers met balkon, eigen ing. voorz. delen met andere huurder.
Vlakbij station. 06-23180982

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

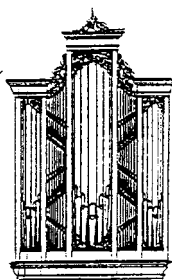
Advies en installatieburo

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@klikSAFE.nl

Te huur Lieren, omgeving
Beekbergen. 6 persoons zomerhuis.
v.a.g.v. Bel voor informatie naar
055-5062744.

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSEN
Telefoon 0548-521637
Telefax 0548-544904

Nieuwbouw-Restauratie-Stem- en onderhoudswerk.

VERHUIZERS MET MEÉR INHOUD

Verhuizen? Kies voor de erkende vakspecialisten van **R. Vlot & Zn.** of **Kattenberg**. Voor particulieren, bedrijven, scholen en (zorg)instellingen; wij kunnen u compleet zorgeloos verhuizen!

VLOT EN KATTENBERG.
Specialisten van huis uit.

verhuizingen
Kattenberg

Kattenberg Verhuizingen

033 - 465 67 75

www.kattenberg.nl

MONDIAL MOVERS

R. Vlot & Zn Verhuizingen

R. Vlot & Zn. Verhuizingen

0184 - 61 61 66

www.rvlot.nl

 ERKENDE
VERHUIZERS

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus**

*In onze winkel is een ruim assortiment
bladmuziek aanwezig (ook klavar).*

www.andanteorgels.nl

A. van Ostadelaan 35 VEENENDAAL, t. 0318 - 50 50 63, info@andanteorgels.nl

Vakantiewoning "Haus Irmgard"
Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn.
25 slaappleatsen, onderverdeeld in
div. appartementen.
www.hausirmgard.nl 0621291825

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging
Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn
Dag en nacht bereikbaar, in elke regio
(0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begravenissen

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

**Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:**
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:**
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:**

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betrefende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

AANGENAAM ORGELSPEL

Advies aan...

- Kerkenraden m.b.t. het aanstellen van organisten
- Organisten m.b.t. praktische vragen en tips rondom de eredienst

(binnen de Gereformeerde Gezindte)

À L'IMPROVISTE
YERSEKE

Pieter Heykoop

info@pieterheykoop.nl

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
Orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen
vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met
een reformatorische identiteit, dat is
een **vertrouwd idee**. Meer informatie?
www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke
hulp en verpleging & verzorging**

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstofferings
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

Voor het leveren en leggen van **na-
tuurstenen- en keramische vloeren**.
Alleen **eerste klas kwaliteit** en steeds
de **laagste prijs**. Tegelzettersbedrijf
J. Slingerland, 0184-611917.

Psalmzangavond met bovenstem
Rehobothkerk Tholen
DV zat. 18 januari
Samengesteld Thools Mannenkoor
o.l.v. Peter Wildeman,
Bram Bout: orgel
Leiding: Ds. S. Maljaars
Aanvang: 19.30 uur
Collecte tbv ZGG - Toegang: vrij

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg
contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 - 6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een **Bijbelse visie**
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

**Praktijk
den Uijl**

psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411

06 43 85 85 08

info@praktijkdenuijl.nl

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Lekker uitwaaien
op Texel...

99
euro*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* vanafprijs voor een midweek, geldig tot de meivakantie 2014

Alle nieuwe titels
www.deroeboeken.nl
078 - 6124081

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

Maximaal mobiel in uw eigen huis

LBWN adviseert en levert de passende faciliteiten om woningen levensbestendig te maken, waardoor een huis zo lang mogelijk 'thuis' kan zijn.

LBWN
VAN BREUGEL

Oplossingsgericht van huis uit

Oosteinde 11 R - 2991 LG - Barendrecht
088-497 00 00 - info@lbwn.nl - www.lbwn.nl

InvaNed VitaNed Woningaanpassing